

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Bauskas novada domes 2026. gada __. oktobra saistošajiem noteikumiem Nr. __ “Par sociālajiem pakalpojumiem Bauskas novadā”

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	Saskaņā ar Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 9. punktu, viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (turpmāk – Likums) 9. panta pirmā daļa nosaka, ka pašvaldībai, kuras teritorijā ir personas deklarētā dzīvesvieta, ir jānodrošina sociālais darbs, jāplāno resursi un jāveido tāda vide, lai personai būtu iespēja saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību. Likuma 3. panta trešā daļa nosaka, ka kārtību, kādā saņemami pašvaldību sniegtie sociālie pakalpojumi, nosaka pašvaldību saistošajos noteikumos. Ievērojot minēto regulējumu, Bauskas novada pašvaldībā 2022. gada 26. maijā ir pieņemti saistošie noteikumi Nr. 10 “Par sociālajiem pakalpojumiem Bauskas novadā” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr. 10), kas nosaka Bauskas novada pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu veidus, to pieprasīšanas, saņemšanas un samaksas kārtību. Pēc saistošo noteikumu Nr. 10 pieņemšanas vairākkārtīgi ir mainīties normatīvais regulējums, kas attiecināms uz pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu apjomu un kārtību, tai skaitā, šobrīd saskaņā ar Likuma 9. panta pirmo prim un pirmo divi prim daļu saistošajos noteikumos ietverami obligāti nodrošināmie sociālie pakalpojumi, kā arī pašvaldībai ir tiesības par saviem līdzekļiem papildus obligāti sniedzamajiem sociālajiem pakalpojumiem nodrošināt arī citus sociālos pakalpojumus citām personu grupām. Līdz ar to, nepieciešams sagatavot izmaiņas saistošajos noteikumos, kas nosaka Bauskas novada pašvaldībā sniedzamos sociālos pakalpojumus un to piešķiršanas kārtību, lai nodrošinātu pašvaldības saistošo noteikumu atbilstību augstāka spēka normatīvajiem aktiem. Papildus tam, piemērojot Saistošo noteikumu Nr. 10 tiesību normas praksē, konstatēts, ka nepieciešams tās pilnveidot, lai novērstu interpretācijas riskus un nodrošinātu korektu tiesību normu piemērošanu. Ministru kabineta 2009. gada 3. februāra noteikumu Nr. 108 “Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi” 140. punkts (ievērojot 186. punkta nosacījumus) nosaka, ka grozījumu noteikumu projektu nesagatavo, ja tā normu apjoms pārsniegtu pusi no spēkā esošo noteikumu apjoma. Šādā gadījumā sagatavo jaunu noteikumu projektu. Ievērojot minēto, ir sagatavots jaunu saistošo noteikumu projekts par Bauskas novada pašvaldībā sniedzamajiem sociālajiem pakalpojumiem. Izstrādājot jaunu saistošo noteikumu projektu, par pamatu tika izmantoti Saistošie noteikumi Nr. 10. Tajos tika pilnveidots sociālo pakalpojumu regulējums, kā arī sociālo pakalpojumu klāsts tika papildināts ar jauniem sociālajiem pakalpojumiem, ņemot vērā Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā izdarītos grozījumus attiecībā uz nodrošināmo sociālo pakalpojumu apjomu pašvaldībās. Saistošo noteikumu projektā, salīdzinot ar Saistošajiem noteikumiem Nr. 10, papildus paredzēti šādi sociālie pakalpojumi:

	1. Sociālās rehabilitācijas pakalpojums personas dzīvesvietā – pakalpojums ietver tādu pakalpojumu kopumu, kas ir vērsti uz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, un ir pieejami personas dzīvesvietā. Pakalpojums tiek sniegts bērniem ar uzvedības problēmām vai augstiem to attīstības riskiem un ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, kuri ir sasnieguši 16 gadu vecumu; 2. Krīzes centra pakalpojums – pakalpojuma ietvarā tiek sniegts pakalpojums sociālajā institūcijā, kurā personām sniedz īslaicīgu psiholoģisku palīdzību un cita veida palīdzību sociālās funkcionēšanas atjaunošanai. Pakalpojums tiek sniegts krīzes situācijā nonākušām personām; 3. Patversmes vai naktspatversmes pakalpojums – pakalpojumā tiek nodrošinātas īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturs, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojums, kā arī nodrošināta naktsmītne un vakariņas. Pakalpojums tiek sniegts personām bez noteiktas dzīvesvietas un krīzes situācijā nonākušām personām. Saistošo noteikumu projektā no sociālo pakalpojumu klāsta tiek svītrots: 1. Krīzes istabas pakalpojums kā atsevišķs sociālais pakalpojums. Izvērtējot pakalpojuma lietderību un efektivitāti secināts, ka pakalpojumu iespējams sniegt izmitināšanas pakalpojuma un krīzes centra pakalpojuma ietvarā; 2. Sociālā mentora pakalpojums kā atsevišķs sociālais pakalpojums. Turpmāk sociālais mentors tiks nodrošināts kā speciālists sociālās rehabilitācijas pakalpojuma personas dzīvesvietā ietvaros bērniem ar uzvedības vai atkarības problēmām un jauniešiem ārpusģimenes aprūpē un pēc tās. Saistošo noteikumu projektā paredzētās šādas izmaiņas atsevišķu pakalpojumu piešķiršanas, saņemšanas un apmaksas kārtībā: 1. Paplašināts personu loks, kurām ir tiesības saņemt higiēnas pakalpojumu, nosakot, ka tiesības saņemt pakalpojumu ir ikvienai personai, kurai dzīvesvietā nav veļas mazgāšanas un mazgāšanās iespēju. 2. Izmitināšanas pakalpojumu tiesīgas saņemt vēl papildus divas mērķa grupas – pilngadīga persona vai mājsaimniecība ar nepilngadīgiem bērniem, kurai ir traucētas sociālās funkcionēšanas spējas un kura nespēj sevi nodrošināt ar mājokli un persona saskaņā ar sociālā darba speciālista atzinumu. Izmitināšanas pakalpojumam tiek mainīta arī tā piešķiršanas kārtība, nosakot, ka pēc pakalpojuma piešķiršanas tiek slēgts līgums par pakalpojuma sniegšanu, saskaņā ar kuru klients tiek nodrošināts ar mājokli un klientam par šī mājokļa lietošanu ir jāsedz ar to saistītie izdevumi; 3. Dienas centra pakalpojumam tiek noteikta papildu pakalpojuma sniegšanas vieta Saulaines ielā 3, Saulainē, Rundāles pagastā un Bauskas ielā 4, Vecumniekos, lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas visiem Bauskas novada iedzīvotājiem saņemt pakalpojumu; 4. Sociālās rehabilitācijas pakalpojuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem pakalpojuma apmērs, kuru sedz no pašvaldības budžeta līdzekļiem, tiek palielināts no 300 EUR uz 350 EUR kalendārajā gadā vienai personai;
--	--

	5. Aprūpes mājās pakalpojuma pilngadīgām personām un ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā pilngadīgām personām samaksas kārtība papildināta ar punktu, kas nosaka, ka, ja klients ir noslēdzis uztura līgumu, no kura izriet uztura devēja pienākums nodrošināt klienta aprūpi un mājvietu, uztura devējs sedz pakalpojuma maksu uztura līgumā noteiktajā uztura naudas līdzekļu apmērā. 6. Saņemot aprūpes mājās pakalpojumu vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā pilngadīgām personām, tiek noteikts papildus objektīvs iemesls, kura gadījumā uzskatāms, ka apgādnieks nav spējīgs nodrošināt personai nepieciešamo aprūpi – ja apgādnieks nav sasniedzis 24 gadu vecumu un iegūst vispārējo, profesionālo izglītību vai augstāko izglītību pilna laika klātienē. 7. Aprūpes mājās pakalpojuma pilngadīgām personām, grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā, dienas aprūpes centra pakalpojuma, atelpas brīža pakalpojuma un specializētās darbnīcas pakalpojuma mērķa grupa noteikta atbilstoši Likuma 9. panta pirmajai prim daļai. 8. Aprūpes mājās pakalpojumu par pašvaldības budžeta līdzekļiem ir tiesīgas saņemt personas, kuru vidējie ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli par pēdējiem trim kalendāra mēnešiem nepārsniedz minimālās darba algas apmēru. 9. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā pilngadīgām personām maksas daļu 100 EUR apmērā ik mēnesi sedz pašvaldība, savukārt atlikusī pakalpojuma maksas daļa tiek segta, ievērojot Likuma un Ministru kabineta 2003. gada 27. maija noteikumos Nr. 275 “Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas kārtība un kārtība, kādā pakalpojuma izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta” noteikto kārtību. Papildus iepriekš minētajam, sociālo pakalpojumu aprakstos veikti arī citi redakcionāli labojumi, kas saturiski nemaina, bet uzlabo pakalpojuma apraksta būtību.
2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	Saistošo noteikumu projekta īstenošanas fiskālās ietekmes prognoze uz pašvaldības budžetu: 1. Tiek palielināta izdevumu daļa par 1250 EUR, jo palielināts sociālās rehabilitācijas pakalpojuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem apmērs no 300 EUR uz 350 EUR kalendārajā gadā, kuru sedz no pašvaldības budžeta līdzekļiem (25 klienti); 2. Tiek palielināta izdevumu daļa par 48 000 EUR, jo noteikts pašvaldības ikmēneša maksājums 100 EUR apmērā ikvienai personai, kura saņem sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā pilngadīgām personām (40 klienti); 3. Tiek samazināta ieņēmumu daļa par 1343 EUR, jo noteikts, ka aprūpes mājās pakalpojumu par pašvaldības budžeta līdzekļiem ir tiesīgas saņemt personas, kuru vidējie ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli par pēdējiem trim kalendāra mēnešiem nepārsniedz minimālās darba algas apmēru (5 personas – kopā mēnesī 111,92 EUR). Saistošo noteikumu projekta īstenošana neietekmēs pašvaldībai pieejamos cilvēkresursus.

3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	Sociālā ietekme – saistošo noteikumu projekts rada tiešu, pozitīvu ietekmi uz sabiedrību, jo tiek paplašināts un pilnveidots Bauskas novada pašvaldībā sniedzamo sociālo pakalpojumu klāsts, nodrošinot efektīvāku atbalstu saistošajos noteikumos noteiktajām mērķa grupām. Ietekme uz veselību – saistošo noteikumu projektā ietvertais regulējums rada tiešu un pozitīvu ietekmi uz iedzīvotāju veselību, jo sociālo pakalpojumu izmantošanas laikā personai tiek nodrošināta fiziskās un garīgās veselības saglabāšana un uzlabošana, tiek mazināti veselības pasliktināšanās un sociālās izolācijas riski. Ietekme uz vidi, uzņēmējdarbības vidi un konkurenci – nav attiecināms.
4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	Salīdzinot ar Saistošajos noteikumos Nr. 10 ietverto regulējumu par sociālo pakalpojumu iegūšanu ar saistošo noteikumu projektā noteikto, regulējums nav mainīts. Lai pieprasītu saistošo noteikumu projektā noteiktos sociālos pakalpojumus, persona iesniedz Bauskas novada pašvaldības iestādē “Bauskas novada Sociālais dienests” (turpmāk – Sociālais dienests) iesniegumu par sociālā pakalpojuma piešķiršanu un attiecīgajam sociālajam pakalpojumam nepieciešamos dokumentus, ja saistošo noteikumu projektā nav noteikts citādi. Iesniegums var tikt iesniegts: 1) klātienē Sociālajā dienestā vai kādā no Sociālā dienesta klientu pieņemšanas vietām; 2) klātienē kādā no Bauskas novada Valsts un pašvaldības vienotajiem klientu apkalpošanas centriem; 3) nosūtot Sociālajam dienestam pa pastu (“Bauskas novada Sociālais dienests”, Rūpniecības iela 7, Bauska, Bauskas novads, LV-3901); 4) nosūtot rakstveida elektroniski parakstītu iesniegumu Sociālajam dienestam uz tā oficiālo elektroniskā pasta adresi: socialais.dienests@bauskasnovads.lv; 5) nosūtot rakstveida elektroniski parakstītu iesniegumu Sociālajam dienestam oficiālajā elektroniskajā adresē (eAdrese). Sociālais dienests viena mēneša laikā pēc iesnieguma un visu nepieciešamo dokumentu saņemšanas pieņem lēmumu par vēlamā sociālā pakalpojuma piešķiršanu vai atteikumu piešķirt pakalpojumu. Sociālā dienesta pieņemtos lēmumus vai faktisko rīcību var apstrīdēt Bauskas novada domē (Uzvaras iela 1, Bauska, Bauskas novads, LV-3901) Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā. Institūcija, kurā privātpersona var vērsties saistošo noteikumu projekta piemērošanā ir Sociālais dienests. Administratīvo procedūru izmaksas paredzamas gadījumā, ja persona izvēlas saziņu ar Sociālo dienestu ar pasta starpniecību.
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	Saistošo noteikumu projekts izstrādāts, lai īstenotu Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 9. punktā noteikto autonomo funkciju – nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālos pakalpojumus. Papildu cilvēkresursu iesaiste Saistošo noteikumu īstenošanā netiek paredzēta.

6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	Atbildīgā institūcija par saistošo noteikumu projekta izpildi ir Sociālais dienests. Jauna institūciju izveide, esošo likvidācija vai reorganizācija nav paredzēta. Izpildes nodrošināšanai papildu resursi nav nepieciešami.
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	Noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa – nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus – sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai. Pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir leģitīmi, un rīcība ir atbilstoša augstākiem normatīviem aktiem.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	Saistošo noteikumu izstrādes procesā notikušas konsultācijas un diskusijas starp Pašvaldības speciālistiem. Saistošie noteikumi no _____ līdz _____ publicēti Pašvaldības mājaslapā www.bauskasnovads.lv sabiedrības viedokļa noskaidrošanai.

Domes priekšsēdētājs

Aivars Mačeks